

Mücahit Ayra

Amasya Üniversitesi, mucahitayra@hotmail.com, Amasya-Türkiye

İlker Kösterelioğlu

Amasya Üniversitesi, ikostereli@hotmail.com, Amasya-Türkiye

<http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2015.10.1.1C0630>

**ÖĞRETMENLERİN YAŞAM BOYU ÖĞRENME EĞİLİMLERİNİN MESLEKİ ÖZ YETERLİK
ALGILARI İLE İLİŞKİSİ**

ÖZET

Bu araştırmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasındaki ilişkinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modelinde olup Hakkari ili Yüksekova ilçe merkezi ilkokul ve ortaokullarında görev yapan 362 öğretmen ile yürütülmüştür. Araştırmada veriler Diker Coşkun'un (2009) geliştirdiği "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" ve Çapa, Çakıroğlu ve Sarıkaya (2005) tarafından geliştirilen "Öğretmen Öz-Yeterlik Algı Ölçeği" ile elde edilmiştir. Araştırma bulguları analiz edildiğinde; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ($\bar{X}$ =4.86) ve mesleki öz yeterlik algılarının ($\bar{X}$ =6.83) iyi düzeyde olduğu saptanmıştır. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve mesleki öz yeterlik algıları arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır ($r=0.28$).

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Öğretmen, Yaşam Boyu Öğrenme, Yeterlik, Öz Yeterlik

**THE RELATIONSHIP BETWEEN TEACHERS' LIFELONG LEARNING TENDENCIES AND
THEIR PERCEPTIONS OF PROFESSIONAL SELF-EFFICACY**

ABSTRACT

The main purpose of the research study is to investigate the relationship between teachers' lifelong learning tendencies and their perceptions of professional self-efficacy. The study has a relational screening model. It was conducted with 362 teachers teaching at secondary and primary schools in Yüksekova, Hakkari. The data was collected by using two scales: "Lifelong Learning Tendencies Scale" developed by Diker Coşkun (2009), and "Teacher Self-efficacy Perception Scale" developed by Çapa, Çakıroğlu, and Sarıkaya (2005). When the data analysed, it was found out that teachers' lifelong learning tendencies scored ($\bar{X}$ =4.86) and that teachers' self-efficacy perception scored ($\bar{X}$ =6.83), which is considered to be a good level. As a result, it was found out that there is a positive, low-level significant correlation between teachers' lifelong learning tendencies and their perceptions of professional self-efficacy ($r=0.28$).

Anahtar Kelimeler: Education, Teacher, Lifelong Learning, Efficiency, Self-Efficacy

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Sosyal, kültürel, siyasi, ekonomik gibi birçok alanda bireylerin yaşamını etkileyen gelişim ve değişimlerin yaşandığı dönem bilgi çağı; bu çağın gereklerini yerine getirebilen toplumlar da bilgi toplumu olarak adlandırılmaktadır. Günümüzde bilginin nicelik ve nitelik olarak hızlı artış göstermesi toplumsal yapıların değişmesine ve yeniden şekillenmesine neden olmaktadır. Bu değişimlerden etkilenen yapılardan biri de eğitimidir. Eğitim, bireyin yaşadığı toplumda yeteneğini, tutumlarını, değerlerini, kendine ve topluma olumlu yönde etki edecek tüm davranış biçimlerini geliştirdiği süreçler toplamıdır (Tezcan, 1985:4). Bulurman'a (2002) göre eğitim, genel olarak bireyde görülmesi beklenen değişikliklerin bireyin hal, hareket ve tavırlarına yansımaları ve bu yolla yetişen bireylerin toplumsal yapı açısından şekillendirilerek topluma kazandırılmasıdır.

Günümüz eğitim kurumlarında kazanılan bilgi ve becerilerin geçerlik süresi azalmıştır. Geçmiş zamanlarda belirli bir mesleği seçen bireylerin yaşamları boyunca aynı işi aynı bilgi ile sürdürdükleri görülmektedir. Ancak günümüzde bu durumun mümkün olmadığı kabul gören bir görüştür. Bu bağlamda bireyler, yaşamları süresince yeni bilgi ve beceriler kazanmaya ihtiyaç duymaktadır. Bu ihtiyaca bağlı olarak günümüz bilgi çağında eğitim kurumları bireylerin yaşamları süresince karşılaşacakları değişimlere uyum sağlayabilecekleri becerileri kazandıracak biçimde sürekli yapılandırılmalıdır (Demiralay ve Karadeniz, 2009:90). Bu durum, bireylerin her yaşta ihtiyaç duydukları bilgi ve becerileri öğrenmelerini ifade eden "Yaşam Boyu Öğrenme" kavramını doğurmuştur (Diker Coşkun ve Demirel, 2012:108).

Yaşam boyu öğrenme, geçirilen evreler, yaşanan değişim ve dönüşümün etkilerine göre sürekli artan bir önemle günümüze kadar birey ve toplumun yaşamında önemli bir yer tutmuştur. Bilgi ve iletişimin birey ve toplumu derinden etkilediği bilgi çağında; öğrenme ihtiyacı sürekli olarak artmakta, edinilen becerilere yenilerini katma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır. Bu açıdan yaşam boyu öğrenme toplumların en temel varlığı olan insan kaynağının niteliğinin artmasında önemli bir araç olarak ortaya çıkmaktadır (Aksoy, 2008:26).

Yaşam boyu öğrenme, hızlı değişimin insanların yaşamlarında ortaya koyduğu yeni ihtiyaçların karşılanması için eğitimle ilgili tartışmalarda bir çözüm noktası olarak görülen ve sıkça karşılaşılan bir kavram olmuştur (Bağcı, 2011:140). Günümüzde yaşam boyu öğrenme, eğitim politikalarının yönlendiricisi çağdaş bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu olgunun her yönüyle incelenmesi için öncelikle kavramsal olarak tanımlanması ve bu kavrama neler atfedildiğinin belirlenmesi gerekmektedir (Diker Coşkun, 2009:4).

Yaşam boyu öğrenme, bireysel, toplumsal, sosyal ve istihdamla ilişkili bir yaklaşımla bireyin; bilgi, beceri, ilgi ve yeteneklerini geliştirmek amacıyla yaşam süresinde katıldığı tüm öğrenme faaliyetleridir (MEB, 2009:7). Aksoy (2008:24) ise yaşam boyu öğrenmeyi "bireylerin ilgi alanlarını tespit ederek, bilgi-beceri-tutum ve davranışlar kazandırarak yeterliklerini geliştirmek amacıyla, hayatları boyunca örgün, yaygın, hayattan öğrenme etkinlikleri ve bu etkinlikler sonucu elde edilenlerin belgelendirilmesidir" şeklinde tanımlamaktadır. Bu geniş çerçeve içerisinde yaşam boyu öğrenmenin kapsamı ise hayat döngüsü içinde beşikten mezara öğrenme olarak ifade edilmiştir.

İnsanoğlunun öğrenme yeteneğiyle ortaya çıkan ve yıllar boyunca önemini kaybetmeyen bir kavram olan eğitim, okul öncesinde, okul yaşamında ve sonrasında yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreç bireyin yaşam boyu edindiği deneyimlerin tümünü kapsamaktadır (Küçükahmet, 1997). Yaşam boyu devam eden bu sürecin büyük ve en

önemli kısmı olan okul yaşamında, bireylerin en çok etkileşim halinde olduğu, en çok model aldığı ve eğitim-öğrenimini en çok etkileyen, eğitim sisteminde kilit rol oynayan öğretmenlerdir.

Günümüzde öğretmenlik, statü ve saygınlığı, ülke ve kültüre göre değişen, özel uzmanlık bilgi ve becerisi gerektiren bir meslek olarak kabul görmektedir. Öğretmenlik doğrudan doğruya insanı merkeze alan bir meslek olması yönüyle, geçmişten günümüze sadece bir kazanç kapısı olarak değil, diğer taraftan kutsal bir meslek olarak görülmektedir. Türk eğitim tarihine de bakıldığında öğretmenlerin her zaman saygın bir konumu olmuş ve öğretmen denildiğinde toplumda davranış modeli olan bir insan figürü ortaya çıkmaktadır (Şişman ve Acat, 2003). Öğretmenlik, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 43. maddesinde "devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği" olarak ifade edilmektedir.

Eğitimde kalitenin yakalanabilmesi için öğretim programları, öğretim materyalleri, fiziksel donanım, teknolojik alt yapı gibi dikkat edilecek öğeler de vardır. Ancak eğitim ve öğretimin girdileri olarak değerlendirilen bu öğelerin öğrenmeye katkısı doğrudan öğretmenlerin yeterliklerine bağlıdır. Çünkü çeşitli fiziksel donanımları, eğitim teknolojileri ve eğitim materyallerini kullanarak öğretim programlarını hayata geçirecek olan öğretmenlerdir. Bu kaynakları etkin bir şekilde kullanarak öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve sosyal gelişimlerini sağlamak, mesleki açıdan yeterlik kazanmış öğretmenlerle mümkündür (Zayimoğlu Öztürk, 2011:46).

Birçok görev ve sorumluluk gerektiren öğretmenlik mesleğini, layıkıyla yapabilecek yeterliğe sahip öğretmenlerin, eğitim sisteminde yerlerini almaları önem taşımaktadır. Bu bağlamda MEB (2006:11), Temel Eğitime Destek Projesi Öğretmen Eğitimi Bileşeni "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Taslağı"nda, iyi bir öğretmenin sahip olması gereken genel yeterlikleri "Kişisel ve Mesleki Değerler-Mesleki Gelişim, Program ve İçerik Bilgisi, Öğrenciyi Tanıma, Öğrenme ve Öğretme Süreci, Öğrenmeyi, Gelişimi İzleme ve Değerlendirme, Okul, Aile ve Toplum İlişkileri" olmak üzere altı başlık altında toplamıştır.

Öğretmenlerin öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeterlikleri yerine getirmeleri, iyi bir eğitim almalarının yanında, bu görev ve sorumlulukları yerine getirebileceklerine olan inançları ile de yakından ilgili olduğu düşünülmektedir (Ay, 2007:1). Öğretmenler alan bilgileri bakımından yeterli olsalar dahi, öğretmenlik mesleğine yönelik öz yeterlik duygusundan yoksun olmaları halinde öğrenme ve öğretme süreçlerinde verimli olmaları beklenemez (Şahin, 2010:27).

Öğretmen öz yeterlik inancı, öğretmenlerin öğretim işlevini etkili biçimde yerine getirebilmede gerekli davranışları gösterecekleri konusundaki kişisel inanışlarıdır. Öğretmenlerin Öz yeterlik inançları doğrultusunda, öğretim hizmetini yerine getirirken harcadıkları çaba, koydukları hedefler ve istek düzeyleri değişebilmektedir (Tschannen-Moran ve Hoy, 2001:16).

Yapılan araştırmalara bakıldığında öz yeterlik algısı yüksek olan öğretmenlerin öğretim sürecinde diğer öğretmenlere göre çok farklı oldukları ve temel konuları öğrencilere başarıyla verebildiklerini söylemek mümkündür. Araştırma sonuçlarına göre, yüksek yeterlik inancına sahip öğretmenlerin; öğretim sürecinde gayretli olmaları, öğretimsel kararları almada çabukluk, öğretmede isteklilik, yeni fikir ve yöntemleri uygulamaya yatkınlık, öğrencileri yanlış yaptığında daha az eleştirme gibi özellikler sergilediği ifade edilmektedir (Özenoğlu Kiremit, 2006:57)

Görüldüğü üzere eğitimin kalitesi için öğretmenlerin öz yeterlik algılarının da yüksek olması önemlidir. Bir birey olarak öğretmenin yaşam süreci içerisinde kendini geliştirme yönünde anlayışa sahip

olması, öğretmenlerin öz yeterliklerini olumlu etkilemesi beklenmektedir. Bu çalışmada literatürdeki çalışmalardan farklı olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın belirtilen amacına bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

- Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ne düzeydedir?
- Öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algıları ne düzeydedir?
- Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasında ilişki var mıdır?

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Literatür incelendiğinde yaşam boyu öğrenme ile ilgili çalışmalarda katılımcıların yaşam boyu öğrenme düzeyleri ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi üzerinde durulmaktadır (Kaya, 2010; Tortop, 2010; Ersoy, 2009). Birçok eğitim araştırmasına konu olan öz yeterlik algısının çeşitli değişkenlerle (yaş, cinsiyet, öğrenim görülen bölüm, yıllara göre değişim, öğrenim görülen üniversite, sınıf düzeyi, tutum, problem çözme becerisi, epistemolojik inanç, öz düzenleyici öğrenme stratejileri, başarı, akademik erteleme, öğrenme stilleri, bilimsel süreç becerileri) ilişkisi incelenmiştir (Akay ve Boz, 2011; Aylar ve Aksin, 2011; Bal, 2010; Bedir, 2011; Demirbaş, Cömert ve Özer, 2011; Doğan, 2013; Ercan 2007; Gençtürk, 2008; Gürol, Altunbaş ve Karaaslan, 2010; Kasap, 2012; Karahan ve Uyanık Balat, 2011; Korkut, 2009; Özata, 2007; Türk, 2008). Bu çalışmada literatürdeki çalışmalardan farklı olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisi ele alınmıştır. Bu yönüyle alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. YÖNTEM (METHODS)

3.1. Araştırmanın Modeli (Research Model)

Bu araştırma genel tarama modellerinden ilişkisel tarama türünde bir araştırmadır. Tarama modelleri, "geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu biçimiyle ortaya koymayı amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bu modelde önemli olan, var olanı değiştirmeye kalkmadan gözlemleyebilmektir". İlişkisel tarama modelleri "iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişim varlığını ve/veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleridir" (Karasar, 2008:77). Araştırma; öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile öz yeterliklerinin belirlendiği ve bu iki değişken arasındaki ilişkilerin ortaya konulması açısından ilişkisel tarama modelinde bir araştırma özelliği taşımaktadır.

3.2. Çalışma Grubu (The Working Group)

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Hakkari ili Yüksekova İlçe merkezinde görev yapan 647 ilkökul ve ortaokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma evreni üzerinden yürütülmüştür ayrıca bir örneklem seçimine gidilmemiştir. Evrende yer alan öğretmenlerin görev yaptıkları okullara gidilerek öğretmenlere araştırmanın amacı belirtilmiş ve gönüllülük esasına dayalı olarak veri toplama araçlarını doldurmaları talep edilmiştir. Yazıcıoğlu ve Erdoğan'a (2005:50) göre evren büyüklüğü 750 olan araştırmanın örneklemine ,05 örneklem hatası düzeyinde 250 olması yeterli görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmen sayısı n=362'dir. Araştırmaya katılan öğretmen sayısının evreni temsil etme gücüne sahiptir. Tablo 1'de araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik bilgileri sunulmuştur.

Tablo 1. Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri
(Table 1. The Demographic characteristics of the teachers involved in the study)

Demografik Özellikler		F	%	Demografik Özellikler		F	%
Cinsiyet	Erkek	197	54.4	Branş	Sınıf Öğretmeni	148	40.9
	Kadın	165	45.6		Branş Öğretmeni	214	59.1
	Toplam	362	100		Toplam	362	100
Deneyim	1-5	332	91.7	Yaş	20-30	317	87.6
	6 ve Üzeri	30	8.3		31 ve Üzeri	45	12.4
	Toplam	362	100		Toplam	362	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmenlerin %54.4'ü erkek ve %45.6'sı ise kadındır. Yine araştırmaya katılan öğretmenlerin 1-5 yıl arasında mesleki deneyime sahip olanların oranının %91.7 olduğu görülmektedir. Bu durum ilk atama gibi nedenlerle daha çok genç öğretmenlerin bu bölgeye atanmalarından kaynaklanmaktadır. Araştırmaya katkı sağlayan öğretmenlerin %40.9'u sınıf öğretmeni ve %59.1'i ise de branş öğretmeni olarak görev yapmaktadırlar. Yaş değişkeni açısından incelendiğinde ise öğretmenlerin %87.6'sının 20-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları (Data Collection Tools)

Bu araştırmada verileri toplamak için "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği" ve "Öğretmen Öz Yeterlik Algı Ölçeği" kullanılmıştır.

3.3.1. Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği (Lifelong Learning Tendencies Scale)

Ölçek Diker Coşkun (2009) tarafından hazırlanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları 600 pilot ve 1500 asıl uygulama olmak üzere 2100 kişilik bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiş ve güvenilirlik katsayısı .89 olarak bulunmuştur. Bu çalışmada ise güvenilirlik katsayısı .92 olarak tespit edilmiştir. Ölçek, motivasyon (6 madde), sebat (6 madde), öğrenmeyi düzenleme yoksunluk (6 madde) ve merak yoksunluğu (9 madde) olmak üzere 4 boyuttan ve toplamda 27 maddeden oluşmaktadır. Motivasyon ve sebat alt boyutlarındaki tüm maddeler olumlu iken; öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu boyutlarındaki tüm maddeler olumsuzdur. Motivasyon ve sebat boyutlarındaki puanın yüksek olması yaşam boyu öğrenme eğiliminin yüksek olduğunu gösterirken düşük olması yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğunu göstermektedir. Bu durum öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu boyutlarında ise tam tersidir. Yani boyut puanlarının yüksek olması, yaşam boyu öğrenme eğiliminin düşük olduğunu; düşük olması da yaşam boyu öğrenme eğiliminin yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçek likert tipinde "çok uyuyor(1)"dan, "hiç uymuyor (6)"a doğru derecelendirilmiştir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 27 maksimum puan ise 162'dir. Ölçekteki genel puan hesaplanırken öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ve merak yoksunluğu alt boyutlarının puanları ters çevrilmiştir. Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin genel ortalaması hesaplanırken her alt boyutta oluşan ortalama, madde sayısı ile çarpılmış ve elde edilen sonuçlar toplandıktan sonra ölçekteki 27 madde sayısına bölünerek hesaplanmıştır.

3.3.2. Öğretmenlik Öz Yeterlik Ölçeği (Teacher Self-efficacy Perception Scale)

Orijinali Tschannen-Moran ve Hoy (2001) tarafından geliştirilen "Teachers' Sense of EfficacyScale" (Öğretmen Öz-Yeterlik Ölçeği)'ni

Çapa, Çakıroğlu, Sarıkaya (2005) Türkçe'ye uyarlamışlardır. Araştırmacılar, 628 öğretmen adayı ile yaptıkları çalışmada güvenilirlik katsayısını .93 olarak tespit etmişlerdir. Bu çalışmada ise güvenilirlik katsayısı .95 olarak hesaplanmıştır. Ölçek likert tipinde "yetersiz" den "çok yeterli" ye doğru derecelendirilmiştir. Ölçekten alınacak en düşük puan 24, en yüksek puan ise 216'dır. Ölçekten alınan düşük puan, düşük öz yeterlik inancına, yüksek puan ise yüksek öz yeterlik inancını ifade etmektedir. Ölçek öğrenci katılımında yeterlik (8 madde), öğretimsel stratejilerde yeterlik (8 madde), sınıf yönetiminde yeterlik (8) olmak üzere 3 alt boyuttan ve 24 maddeden oluşmaktadır.

3.4. Verilerin Analizi (Data Analysis)

Öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algıları ve yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesinde betimsel istatistik tekniklerinden aritmetik ortalama, standart sapma değerleri kullanılmıştır. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin mesleki öz yeterlik algıları ile ilişkisini incelemek için Spearman korelasyon analizi kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM (FINDINGS AND REVIEWS)

Bu bölümde, toplanan verilerin analizinden elde edilen bulgular tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri
(Table 2. The arithmetic mean and standard deviation values of teachers' lifelong learning tendencies)

	N	$\bar{X}$	S
Yaşam Boyu Öğrenme	362	4.86	0.74
Motivasyon	362	5.25	0.66
Sebat	362	4.77	0.82
Öğrenmeyi Düzenlemede Yoksunluk	362	2.13	1.13
Merak Yoksunluğu	362	2.35	1.11

Tablo 2'de görüldüğü üzere öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ($\bar{X}$ =4.86)'dır. Elde edilen bu bulguya dayalı olarak öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olduğu söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin bulgular incelendiğinde en yüksek ortalamaya sahip boyutun motivasyon boyutu ($\bar{X}$ =5.25) olduğu görülmektedir. Bu boyutu sebat ($\bar{X}$ =4.77) boyutu izlemektedir. Ayrıca öğrenmeyi düzenlemede yoksunluk ($\bar{X}$ =2,13) ve merak yoksunluğu ($\bar{X}$ =2,35) alt boyutlarında öğretmenlerin ortalamalarının düşük olması yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yükseğe yakın bir düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algılarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri
(Table 3. The arithmetic mean and standard deviation values of teachers' professional self-efficacy perceptions)

	N	$\bar{X}$	S
Öğretmenlik Öz Yeterlik Algısı	362	6.83	0.97
Öğrenci Katılımı	362	6.55	1.03
Öğretim Stratejileri	362	7.01	1.04
Sınıf Yönetimi	362	6.93	1.11

Tablo 3'de görüldüğü üzere öğretmenlerin öğretmenlik öz yeterlik algı ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ($\bar{X}$ =6.83) yüksektir. Bu da öğretmenlerin genel olarak mesleklerine yönelik öz yeterlik algılarının iyi düzeyde olduğunu göstermektedir. En yüksek ortalamaya sahip boyut öğretim stratejilerini kullanma boyutudur ($\bar{X}$ =7.01). En düşük ortalama ise öğrenci katılımını sağlama boyutundadır ($\bar{X}$ =6.55).

Tablo 4. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve öz yeterlik algıları arasındaki ilişki

(Table 4. The relationship between teachers' lifelong learning tendencies and teachers professional self-efficacy perceptions)

	N	r	p
Spearman Korelasyon Analizi	362	0.278	.000

Tablo 4'te görüldüğü üzere öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algıları ve yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır ($p=.000$). Elde edilen korelasyon değeri incelendiğinde öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algıları ile öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ (DISCUSSIONS AND CONCLUSION)

Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Bulgulara bağlı olarak öğretmenlerin öğrenmeye açık olduğu ve öğrenmek için güdüye sahip oldukları düşünülmektedir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçeğindeki alt boyutlar içerisinde en yüksek ortalamaya sahip boyut motivasyon boyutudur ($\bar{X}$ =5.25). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin iyi düzeyde olması ve motivasyon boyutunda da yüksek bir eğilimin olması öğretmenlik mesleği açısından anlamlı bir bulgudur. Çünkü her an eğitim ve öğretimin içinde bulunan öğretmenlerin öğrenmeye karşı yüksek düzeyde güdülenmesi, mesleklerini yerine getirmede ve etkili öğretmenlik becerileri sergilemede oldukça önemlidir. Bu sonuçlar bağlamında araştırmaya katılan öğretmenlerin kendilerini geliştirme, bilgilerini güncelleme ve değişim olgusunun sürekli işlendiği günümüzde yaşadığımız çağa ayak uydurma eğiliminde olduklarını düşündürmektedir. Araştırmada katılımcıların genç öğretmenlerden oluşması ve mesleklerinde ilk yıllarını yaşıyor olmaları kendilerinde bu yönde bir algının oluşmasına etki etmiş olabilir. Şahin ve Arcagök (2014) öğretmenler üzerinde yürüttüğü bir çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme genel yeterlik düzeyinin yüksek olduğu bulgusuna erişmiştir ($\bar{X}$ =3.98). Ancak literatürdeki diğer bir çalışmada Diker Coşkun'un (2009) çalışmasında çeşitli üniversite ve fakültelerden araştırmaya katılan öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri düşük düzeyde bulunmuştur. Araştırmalar arasındaki sonuçların tezatlık göstermesi araştırma örneklemelerinin nitelik ve nicelik bakımından farklılık göstermesinden kaynaklanabilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki öz yeterlik algıları iyi düzeydedir. Öğretmenlerinin öz yeterlik algı ölçeğinden alabilecekleri en düşük puan 1; en yüksek puan 9 olarak belirtilmiştir. Buna göre sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algılarının iyi düzeyde olduğu söylenebilir (Doğan, 2013). Öğretmenlerin öz yeterlik algılarına ilişkin görüşleri incelendiğinde en düşük öz yeterliğe öğrenci katılımını sağlama boyutunda ($\bar{X}$ =6.55) iken; en yüksek öz yeterlik algılarının öğretim stratejilerini kullanma ($\bar{X}$ =7.01) alt boyutunda olduğu bulgusuna erişilmiştir. Bu sonuca göre öğretmenler, öğrencileri derse katma, motive etme ve

başarılı olabileceklerini inandırma gibi konularda kendilerini daha az yeterli görmekte-dirler. Diğer taraftan öğretmenlerin; öğretim stratejilerinde çeşitliliği sağlama, derslerde birden çok strateji kullanma gibi alanlarda ise kendilerini daha yeterli gördükleri saptanmıştır. Öğretmenlerin öz yeterlik algılarının belirlenmesi konusunda alanda yapılan araştırmalarda da öğretmenlerin yeterlik algılarının benzer biçimde iyi düzeyde olduğu bulgularına ulaşılmıştır (Benzer, 2011; Çimen, 2007; Denizoğlu, 2008; Doğan, 2013; Ekici, 2006; Gençtürk, 2008; Kasap, 2012; Korkut, 2009). Örneğin; Aktaş ve Walter (2005) tarafından yürütülen çalışmada öğretmen adaylarının yeterlik algıları iyi düzeyde ($\bar{X}=7.12$) bulunmuştur. Erişilen araştırmaların bulguları ile bu çalışmanın bulguları paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin mesleki yeterlik algılarının iyi düzeyde çıkmasının nedenlerine yönelik araştırmada doğrudan veri elde edilmemiş olmamakla birlikte hizmet öncesi eğitimlerinin kalitesi ve üniversitelerin öğretmen adaylarının yeterlik algı düzeylerini yükseltecek nitelikte uygulamalarının etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu uygulamalara ders içinde nitelikli öğretim süreçlerinin yürütülmesi, aktif katılıma dayalı öğrenme ortamlarının geliştirilmesi, proje temelli öğrenme yaşantılarının sağlanması ve üniversitede düzenlenen seminerler örnek verilebilir. Yapılandırmacı anlayış temelinde geliştirilen okul programlarıyla uyumlu olacak biçimde öğretmenlerin yetiştirilmesi çabalarının öğretmenlerin yeterlik algılarının artmasına katkı sunduğu düşünülmektedir.

Araştırmadan elde edilen diğer bir bulgu öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile mesleki öz yeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğudur. Bu iki değişken arasında düşük düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin artması durumunda mesleki öz yeterliklerinin de artacağı öngörülebilir. Diker ve Coşkun (2009) üniversite öğrencileri ile yürüttüğü araştırmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin artması ile gelecekte iş başarısına ilişkin inançlarının da arttığını belirtmektedir. İşte başarılı olunması öğretmenin yeterliliğinin artması şeklinde yordandığında bu araştırmada elde edilen sonuçların Diker ve Coşkun'un (2009) araştırması ile tutarlılık göstermektedir.

6. ÖNERİLER (RECOMMENDATIONS)

Yürütülen araştırma kapsamında aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

- Yaşadığımız çağ itibarıyla yetiştirdiğimiz bireylerde yaşam boyu öğrenme anlayışının kazandırılması önemsenmelidir.
- Öğretmenlerin belli zaman aralıklarında yaşam boyu öğrenme eğilimleri ölçülerek bu doğrultuda Milli Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme özelliklerinin geliştirilmesine dönük eğitim çalışmaları yapılabilir.
- Öğretmenlerin yurt içi ve yurt dışında bilgi alışverişinde bulunabilecekleri sempozyum, çalıştay, kongre gibi bilimsel faaliyetlere katılımları desteklenebilir.
- Öğretmenlerin birbirleriyle etkileşim sağlayacak projeler geliştirmeleri teşvik edilerek yaşam boyu öğrenme ve öğretmenlik yeterliklerinin gelişmesine fırsat oluşturulabilir.
- Öğretmenlerin mesleki öz-yeterlik algıları doğrultusunda ilgi ve ihtiyaç duyabilecekleri hizmet içi eğitimlere katılımları teşvik edilebilir. Yine bu kapsamda okul temelli mesleki gelişim planları ortaya koyulup uygulanabilir.
- Araştırma sürecinde öğretmenlerin öz yeterlik algılarının iyi düzeyde algılamalarının nedenlerine ilişkin veri elde

edilmemiştir. Bu nedenle bu konuda nitel araştırmalar ile derinlemesine araştırmalar planlanabilir.

- Araştırmanın yürütüldüğü çevre ve örneklem sınırlılığı dışında farklı örneklem gruplarında araştırmalar yürütülebilir.

NOT (NOTICE)

Bu araştırma Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Ana Bilim Dalı öğrencisi olan birinci yazarın "Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Öz Yeterlik Algıları İle İlişkisi" adlı tezden türetilmiştir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- Akay, H. ve Boz, N., (2011). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Matematiğe Yönelik Tutumları, Matematiğe Karşı Öz-Yeterlik Algıları ve Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 281-312. URL: <http://www.tebd.gazi.edu.tr/index.php/tebd/article/view/115/102>.
- Aksoy, M., (2008). Hayat Boyu Öğrenme Ve Kariyer Rehberliği İlkelerinin İstihdam Edilebilirliğe Etkileri: Otel İşletmeleri Üzerine Bir Uygulama. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aksoy, R., (2011). Orta Öğretim Öğretmenlerinin Öğretmen Öz-Yeterlik ve Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerilerine Yönelik Algıları (Manisa İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla: Muğla Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Üniversitesi.
- Aktaç, I. ve Walter, J., (2005). Öğretmen Adaylarının Mesleki Yeterlik Duygusu. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(4), 127-131. URL: <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/17/881/11123.pdf>.
- Atacanlı, M.F., (2007). Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Öğrenme Tercih Değerlendirme (LPA) Ölçeği Aracılığıyla Yaşam Boyu Öğrenme Davranışının Yıllara Göre Değişiminin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ay, B., (2007). Öğretmenlerin Öz-Yeterlikleri ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aylar, F. ve Aksin, A., (2011). Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öz-Yeterlilik İnanç Düzeyleri ve Problem Çözme Becerileri Üzerine Bir Araştırma (Amasya Örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(3), 299-313. URL: http://kefad.ahievran.edu.tr/archieve/pdfiler/Cilt12Sayi3/JKEF_12_3_2011_299-313.pdf.
- Bağcı, E., (2011). Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türkiye'de Yaşam Boyu Eğitim Politikaları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 139-173. URL: <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/omuefd/article/download/5000035701/5000034624>.
- Bal, H.F., (2010). Öğretmenlerin Fen Öğretimi Öz Yeterlik İnançları ile Bilgisayar Kaygıları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mersin: Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bedir, D., (2011). Matematik Öğretmenlerinin Alanlarına Yönelik Öz-Yeterlik Algıları İle Sınıf Yönetmelik Becerileri Arasındaki

- İlişki İstanbul İli Bayrampaşa İlçesi Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Benzer, F., (2011). İlköğretim ve Ortaöğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algılarının Analizi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
  - Bulurman, B., (2002). Enformasyon Toplumu ve Eğitim. İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 1 (4), URL: <http://www.isgucdergi.org>.
  - Çapa, Y., Cakıroğlu, J. ve Sarıkaya, H., (2005). Development and Validation of Turkish Version of Teachers' Sense of Efficacy Scale. URL: <http://people.ehe.osu.edu/ahoy/research/instruments/>
  - Çimen, S., (2007). İlköğretim Öğretmenlerinin Tükenmişlik Yaşantıları ve Yeterlik Algıları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  - Demiralay, R. ve Karadeniz, Ş., (2009). İlköğretimde Yaşam Boyu Öğrenme İçin Bilgi Okuryazarlığı Becerilerinin Geliştirilmesi. Cypriot Journal of Educational Sciences, 2(6), 89-119. URL: <http://www.world-education-center.org/index.php/cjes/article/viewFile/33/29>.
  - Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N., (2011). Öğretmen Adaylarının Özyeterlik İnançları ve Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları. Eğitim ve Bilim, 159 (36), 96-111. RL:http://www.researchgate.net/profile/Niyazi_Oezer/publication/49111977_retmen_Adaylarnn_retmenlik_Mesleine_Ynelik_Tutumlar_le_zyeterlik_Alglar_Arasndaki_liki/links/00b7d530de06e4e9bf000000.
  - Denizoğlu, P., (2008). Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Fen Bilgisi Öğretimi Öz-Yeterlik İnanç Düzeyleri, Öğrenme Stilleri ve Fen Bilgisi Öğretimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adana: Çukurova Üniversitesi.
  - Diker Coşkun, Y., (2009). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  - Diker Coşkun, Y. ve Demirel, M., (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 42, 108-120. URL: <http://www.efdergi.hacettepe.edu.tr/201242YELK%C4%B0N%20D%C4%B0KER%20CO%C5%9EKUN.pdf>.
  - Doğan, S., (2013). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Algısı ve Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Ağrı İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzincan: Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  - Ekici, G., (2006). Meslek Lisesi Öğretmenlerinin Öğretmen Öz-Yeterlik İnançları Üzerine Bir Araştırma. Eurasian Journal of Educational Research, 24, 87-96. URL: <http://www.ejer.com.tr/0download/pdfler/tr/1554419185.pdf>.
  - Ercan, S., (2007). Sınıf Öğretmenlerinin Bilimsel Süreç Beceri Düzeyleri ile Fen Bilgisi Öz Yeterlik Düzeylerinin Karşılaştırılması (Uşak İli Örneği). Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  - Ersoy, A., (2009). Yaşam Boyu Öğrenme ve Türkiye'de Halk Kütüphaneleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Gençtürk, A., (2008). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Öz Yeterlik Algıları ve İş Doyumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak: Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gürol, A., Altunbaş, S. ve Karaaslan, N., (2010). Öğretmen Adaylarının Öz Yeterlik İnançları ve Epistemolojik İnançları Üzerine Bir Çalışma. e-journal of New World Sciences Academy, 5(3), 1395-1404.
- Karahan, Ş. ve Uyanık Balat, G., (2011). Özel Eğitim Okullarında Çalışan Eğitimcilerin Öz-Yeterlik Algılarının ve Tükenmişlik Düzeylerinin İncelenmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 29(1), 1-14. URL: http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/1893710335_1.pdf.
- Karasar, N., (2008) Bilimsel Araştırma Yöntemi (18. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kasap, D., (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlik İnançları ile Mesleklerine Yönelik Bilgisayar ve İnternet Kullanımları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kaya, H.E., (2010). Avrupa Birliği Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Politikaları. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Korkut, K., (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Öz yeterlik İnançları ile Sınıf Yönetimi Beceri Algıları Arasındaki İlişki. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Burdur: Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Küçükahmet, L., (1997). Eğitim programları ve öğretim. Ankara: Gazi Kitabevi.
- MEB., (2006), Temel Eğitime Destek Projesi Öğretmen Eğitimi Bileşeni "Öğretmenlik Mesleği Genel Yeterlikleri Taslağı. Ankara.
- MEB., (2009). Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi-Yüksek Planlama Kurulu. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özata, H., (2007). Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algılarının ve Örgütsel Yenileşmeye İlişkin Görüşlerinin Araştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özenoğlu Kiremit, H., (2006). Fen bilgisi öğretmenliği öğrencilerinin biyoloji ile ilgili öz yeterlik inançlarının karşılaştırılması. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şahin, Ç. ve Arcagök, S., (2014). Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 16, 394-417. URL: http://www.adyusbd.com/Makaleler/1139382901_%c5%9eAH%c4%b0N-%c3%87AVU%c5%9e,%20SERDAR%20ARCAG%c3%96K.pdf.
- Şahin, E., (2010). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Öğretim Stili Tercihlerinin, Cinsiyetlerinin, Mesleki Kıdemlerinin, Özyeterlik Algılarının ve Özyönetimli Öğrenmeye Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Mesleki Yeterlikleri Üzerindeki Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

-
- Şişman, M. ve Acat, B.M., (2003). Öğretmenlik Uygulaması Çalışmalarının Öğretmenlik Mesleğinin Algılanmasındaki Etkisi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13(1), 235-250. URL: <http://web.firat.edu.tr/sosyalbil/dergi/arsiv/cilt13/sayil/235-250.pdf>
  - Tezcan, M., (1985). Eğitim Sosyolojisi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No: 50, Ankara.
  - Tortop, Ö., (2010). Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenme Temel Yeterlik Alanları: Türkiye Durumu. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi.
  - Tschanen-Moran, M. and Woolfolk, A.H., (2001). Teacher efficacy: capturing an elusive construct. Teaching and Teacher Education, 17, 783-805. DOI=10.1.1.183.6321.
  - Türk, Ö., (2008). İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlikleri ve Mesleki Doyumlarının İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
  - Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., (2005). SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Detay Yayıncılık.
  - Zararsız, N., (2012). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Öz Yeterlik Algılarının İncelenmesi (İstanbul-Sultanbeyli İlçesi Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
  - Zayimoğlu Öztürk, F., (2011). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin ve öğretmen adaylarının ilköğretim sosyal bilgiler dersi öğretim programında yer alan öğrenme alanlarına ilişkin öz yeterlik düzeylerinin incelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.